

باید و نبایدهای طراحی هنری در تلویزیون

لوکیشن خوب، شخصیت‌ها را باورپذیر می‌کند

را به این مراکز برای گذراندن اوقات فراغت و تفریح جلب و در ضمن ارتباطشان را با فیلم و سریال دیدن تقویت کرد.

شخصیت‌ها با مکان تعریف می‌شود

رضا مهدی‌زاده هم از جمله طراحان نسل جوان و مستعد سینما، تئاتر و تلویزیون است. او فارغ‌التحصیل کارشناس طراحی صحنه از دانشگاه هنر تهران، کارشناس ارشد مهندسی معماری از دانشکده هنر و معماری و مدیر گروه کارشناسی ارشد کارگردانی پردیس دانشگاه هنر تهران است. او طراحی صحنه و لباس در آثاری نظیر «محاكمه در خیابان» و «کارگر ساده نیازمندیم» را به‌عهده داشته و همچنین طراحی صحنه در بیش از ۷۰ اثر نمایشی از جمله نمایش‌های «سقراط»، «دای و انیا»، «دن کامیلو» و «ترور»، طراحی اپراهای «فلوت سحرآمیز» و «اپرای هانسل و گرتل» در تالار رودکی را نیز در کارنامه هنری خود دارد. او همچنین موفق به دریافت جوایز معتبر ملی و بین‌المللی از جمله دریافت تندیس بهترین طراحی صحنه از سی و چهارمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر برای طراحی صحنه نمایش‌های «ترور» و «هیچکس نبود بیدارمان کند» نیز شده است.

مهدی‌زاده درباره میزان اهمیت طراحی هنری و صحنه در خلق یک اثر هنری می‌گوید: فضا و معماری در یک فیلم یا سریال دارای

جایگاهی است که شخصیت و کنشش در آن تعریف پیدا می‌کند و دارای هویت می‌شود بنابراین طراح هنری هدایتگری شخصیت به فضای اثر را انجام می‌دهد و اگر این فرآیند درست انجام شود می‌تواند باعث باورپذیری اثر برای مخاطب بشود. از طرفی فضا و لوکیشن هم فرم و هم رنگ را تعریف می‌کند و رنگ می‌تواند انبوهی از هیجانات را ناخودآگاه به مخاطب تزریق کند. بنابراین هم‌زمانی عملکرد طراح هنری در انتخاب فرم، رنگ و بافت و درک کار بازیگر با این مختصات می‌تواند کاملاً در خلق اثرش اثر گذار باشد.

این طراح درباره این احتیاج و نیاز طراح هنری به داشتن اطلاعات سواى حرفه‌اش هم می‌گوید: طراح صحنه باید در حوزه دکوپاژ و کارگردانی اطلاعات و آگاهی داشته باشد. زیرا موقعی که براساس فیلمنامه لوکیشنی را انتخاب می‌کند باید کاملاً تشریح کند که جای دوربین کجا است و به آن فکر کند و در ضمن به امکانات لنزهای دوربین فیلمبرداری و زیباشناسی قاب هر صحنه هم توجه داشته باشد. در کنار این بحث‌ها طراح باید به تکنیک‌های بازیگری، نور، صدا، حرکت و میزاسن و قاب صحنه توجه کرده و با همه این تعاریف لوکیشن‌ها را انتخاب کند.

این طراح درباره میزان ساخت و ساز در هر اثر هنری خاطرنشان می‌کند: یک طراح با داشتن اشراف به شرایط تولید و بودجه کار می‌تواند با دقت نظر به لوکیشن و فضاهای یافتنی اقدام کند. البته این لوکیشن‌ها باید هماهنگ با موضوع و روحیه شخصیت‌های فیلم باشد.

ظریف در بخش دیگر سخنانش ضمن اشاره به تأثیرات مثبت ایجاد شهرک‌های تخصصی و ویژه سینمایی و تلویزیونی تأکید می‌کند: با وجود چنین شهرک‌هایی در بودجه خیلی از فیلم و سریال‌ها صرفه‌جویی می‌شود و طراح می‌تواند با اندکی هزینه لوکیشن مورد نظرش را در این نوع شهرک‌ها پیدا کند و در ضمن جنبه درآمدزایی این شهرک‌ها هم بسیار مهم است و می‌توان با ایجاد بخش‌های متفاوت، مردم

و کارگردان برای این مقوله اهمیت زیادی قائل نباشند و تمرکزشان روی بخش‌های دیگری مثل انتخاب بازیگران ستاره معطوف است. نکته دیگر بحث شخصیتی طراح صحنه است که خودش با برخورد و تفکرش تعیین می‌کند که در چه پروژه‌ای حضور داشته باشد و اگر کار بنیان درستی داشته باشد کار طراح هنری هم موفق می‌شود و مورد توجه قرار می‌گیرد. این طراح درباره این پرسش که بحث بودجه اندک اختصاص یافته برای طراحی صحنه و لباس در

یک پروژه در بحث تأثیرگذاری در کار طراح هنری چه تأثیری دارد، می‌گوید: در کار ما دو پارامتر اساسی به نام بودجه و زمان وجود دارد. می‌شود به صرف زمان بیشتر در هزینه‌ها صرفه‌جویی کرد. به این ترتیب که طراح با صرف زمان و دقت بیشتر به دنبال لوکیشن‌های مناسب باشد یا این‌که به دلیل کمبود وقت مجبور می‌شود هزینه کند و لوکیشن مورد نظر را بسازد. البته در برخی از موارد هم طراح این اطمینان را دارد که لوکیشن مورد نظرش را پیدا نخواهد کرد و باید آن را طراحی کند و بسازد.

آیدین ظریف درباره این مساله که آیا یک طراح هنری فقط باید در زمینه کاری خودش اطلاعات داشته باشد می‌گوید: تفاوت عمده و مشخص طراحی صحنه با سایر بخش‌های یک فیلم بجز کارگردانی این است که طراح باید در زمینه‌های مختلف هم اطلاعات و شناخت و آگاهی داشته باشد تا بتواند در کارش به موفقیت برسد.

هونام حقانی

اولین مواجهه مخاطب با هر سریال تلویزیونی و فیلم سینمایی جغرافیا و مکان‌های رخدادهای قصه و حضور شخصیت‌های فیلمنامه است و اگر این انتخاب‌ها درست و به جا باشد سریال می‌تواند در ارتباطش با مخاطب یک گام روبه جلو حرکت کند.

اهمیت طراحی صحنه

آیدین ظریف از جمله باسابقه‌های طراحی هنری و صحنه در سینما و تلویزیون است که حضور موثرش در سریال‌های مثل عملیات ۱۲۵

و ستایش بسیار چشمگیر است. او در آثاری همچون «از یادها رفته»، «دارکوب»، «گیلدا»، «تاریکی شب روشنایی روز»، «سیانور»، «خانه دختر»، «همه چیز آنجاست»، «قبرستان غیرانتفاعی»، «شیش و بش»، «برف روی شیروانی داغ»، «عروسک»، «خیابان بیست و چهارم»، «انتقال»، «شبانه روز»، «صد سال به این سال‌ها»، «در شهر خبری نیست، هست!»، «شب»، «کافه ستاره»، «مکس»، «شبانه» و «سربازهای جمعه» به عنوان طراح صحنه و مدیر هنری حضور داشته است. ظریف درباره میزان اهمیت و جایگاه طراحی صحنه و انتخاب درست لوکیشن‌ها در ارتباط مخاطب با فیلم و سریال می‌گوید: در برخی از آثار طراحی صحنه می‌تواند همپای بازیگر در موفقیت سریال اثر گذار باشد. در برخی از آثار هم طراحی صحنه و لوکیشن‌ها تأثیر زیادی ندارد و شاید هم تهیه‌کننده

اهمیت شهرک‌های سینمایی

مهدی‌زاده درباره کارکردهای تأسیس شهرک‌های تخصصی سینمایی و تلویزیونی در بحث درآمدزایی و جذب مردم برای مراجعه به این مکان‌ها می‌گوید: در برخی کشورهای اروپایی و دارای صنعت سینما و تلویزیون پدیده‌ای شهری با عنوان فیلم - پارک داریم. فیلم - پارک در واقع شهرک سینمایی و تلویزیونی است و در عین حال قابلیت تفریح کردن مردم را دارد. بدین ترتیب که یک شهروند یک روز را به جای آن‌که خانواده‌اش را به پیکنیک در حومه شهر ببرد، خانواده را به این شهرک‌های سینمایی و تلویزیونی یا فیلم - پارک می‌برد. در این مکان‌ها علاوه بر لوکیشن‌های متعدد، فضاهای تفریحی، رستوران‌های متنوع و سالن سینما و تئاتر هم وجود دارد. شهروندی می‌تواند در کنار استفاده از این فضاها بخشی از سریالی را که در این لوکیشن‌ها ساخته شده ببیند و به‌طور مثال برای شهروند سکانسی را که سیل شهر را می‌برد بازسازی می‌کند. به این ترتیب ارتباط مخاطب با سینما و تلویزیون محکم‌تر می‌شود.